

Teknikföretagens inspel till regeringens nyindustrialiseringsstrategi för Sverige

Teknikföretagen välkomnar regeringens initiativ att utforma en nyindustrialiseringsstrategi för Sverige. Vi ser en stor potential i att strategin ska visa att staten och industrin har samma bild av industrins betydelse för Sverige och det ömsesidiga behovet av goda förutsättningar för industrins utveckling. Industriföretag kan själva utveckla sin personal, sitt produktutbud, sin produktivitet och sina arbetsprocesser. Men industrin kan inte stifta lagar, besluta om skattesystem, frihandelsavtal, utbildnings- och forskningssystem samt infrastruktur. Det är uppgifter avsedda för regering och riksdag.

I vår omvärld har våra främsta konkurrentländer tagit fram offensiva strategier för att skapa förutsättningar för industrin i sina respektive länder. Sveriges regering behöver på motsvarande sätt ta fram och implementera en strategi för hur Sverige ska vara attraktivt för industriföretag.

Vi menar att regeringens nyindustrialiseringsstrategi ska ha perspektivet hur staten kan skapa goda förutsättningar för att företag ska välja att förlägga eller behålla sina industriverksamheter i Sverige. En samlad strategi för industrin kan göra att teknikföretag kan fortsätta att bidra till arbetstillfällen, tillväxt och export – förutsättningar för välstånd i Sverige. Långsiktiga och stabila blocköverskridande villkor bör eftersträvas för att attrahera och behålla företagens investeringar och verksamhet i Sverige. Resultatet i form av produkter och en produktion som är smart, flexibel, resurseffektiv, digitaliserad, har hög automationsnivå, är komplex och har hög grad av tjänsteinnehåll ska inte styras av staten, utan det är tveklöst en uppgift för industrin.

Strategin ska ha sin utgångspunkt i att Sverige ska bli ett attraktivt land för företag att lokalisera de mest värdeskapande delarna av värdekedjan i. Högst värdeskapande finns i tidiga skeden såsom forskning och utveckling och design. Även i de sena skedena såsom marknadsföring, försäljning och eftermarknad skapas många arbetstillfällen.

Samtidigt kan det finnas ekonomiska vinster genom samlokalisering av produktion med forskning och utveckling, design och marknadsföring. Förlusten av central tillverkning kan göra att företaget mister återkopplingseffekter (samlokaliseringseffekter) som gör angränsande verksamhet mindre produktiva. Vid tre fall är det särskilt gynnsamt med samlokalisering:

- produkten har hög komplexitet
- processen har hög komplexitet
- produktframtagningen måste ske med hög hastighet.

En industristrategi måste ta sin utgångspunkt i de faktorer som påverkar industrin att förlägga sin verksamhet i Sverige. Enligt vår uppfattning är det:

- långsiktigt goda ekonomiska villkor
- internationellt samarbete där Sverige tar ledarskap i strategiskt viktiga frågor
- goda villkor för företagande och entreprenörskap
- flexibel arbetskraftslagstiftning
- robust energiförsörjning
- tillförlitlig och effektiv infrastruktur (IT och transporter)
- ett bra utbildningssystem och tillgång till kompetens
- hög kvalitet i forskning och utveckling som skapar värden i samhället

Detta helhetsperspektiv utvecklar vi i vår skrift *Industri, innovation och välstånd – En strategi för arbete och välfärd i Sverige* (bifogas).

Vissa av frågorna hanteras av regeringen i särskilda strategier och utredningar, till exempel exportstrategin, energikommissionen, infrastrukturplaneringen. Däremot är vissa av dessa viktiga faktorer såsom ett konkurrenskraftigt skattesystem, arbetskraftslagstiftningen och enklare regelverk än så länge inte tillräckligt adresserade av regeringen. Vi ser fram emot att regeringen lägger fram förslag till förbättringar på dessa områden och att det blir en del av en konkurrenskraftig industripolitik.

Visionen måste utgå från vad regeringen faktiskt kan styra

Förslag på vision: Sverige är det mest attraktiva landet att förlägga och utveckla hållbar industriell verksamhet i.

Mål och uppföljning

Målen måste vara mätbara och möjliga att följa upp. Målen ska vara inriktade mot att skapa de bästa förutsättningarna för att behålla och attrahera industrins investeringar och verksamhet till Sverige.

Delmål ska vara kopplade till de faktorer som vi ser nödvändiga för att skapa attraktionskraft för företag att förlägga sin verksamhet i Sverige och som vi beskrivit ovan. Vi anser att regeringen ska utveckla delmål i sina handlingsplaner som följer på strategin.

Flera internationella organisationer tar idag fram indikatorer som syftar till att mäta förutsättningarna för en bra konkurrenskraft. Tillväxtanalys bör få i uppdrag att, med utgångspunkt i existerande internationella indikatorer ta fram motsvarande som är av särskild betydelse för Sveriges konkurrenskraft och där man enkelt kan göra jämförelser.

Prioriterade områden

I det förslag näringsdepartementet tagit fram har fyra möjliga prioriterade områden lyfts och där har vi följande kommentarer:

Den digitala utvecklingen i industrin

Teknikföretagen delar näringsdepartementets syn på digitaliseringens betydelse vad gäller alla delar av industrins verksamhet. Den pågående digitaliseringen omfattar alla branscher och kommer att fortsätta påverka allt från arbetsplatser och bostäder till transporter och sjukvård. För industrin innebär digitaliseringen

en dramatisk förändring med nya förutsättningar som följd. För att behålla ett högt förädlingsvärde måste svensk industri ta sig an utmaningar på allt högre systemnivå.

Viktiga och breda strategiska styrkeområden för Sverige är avancerad tillverkning, digitalisering och tjänster. Detta är områden som bör prioriteras i fortsatta satsningar. Hållbara samhällen och effektiv resursanvändning ökar vikten av tillverkningssystem och återtillverkning, men även anpassning av affärsmodeller och produktionssystem. Utmaningen ligger i att minimera resursförbrukning och miljöpåverkan.

Digitaliseringen kan öka konkurrenskraften genom smarta produkter och produktionssätt; ny teknologi som 3d-utskrift, uppkopplade produkter och digitala fabriker. För att svensk industri ska vara ledande och ha en stark utveckling krävs utbildning, forskning och innovationer inom IKT-området; från nya sensorer och mjukvara till infrastrukturlösningar.

Individuella kundbehov måste tillgodoses. Uttalade kundkrav med kostnadspress, avancerade systemkrav och enkelhet, kommer att präglade produktions- och leverantörssystemen. Flexibilitet och kundanpassning av framtidens produkter bestäms av tillverkningsprocessernas förmåga där produktionssystem är specialiserade och klarar både produktvariation med hög kundanpassning och helt nya produkter. Utmaningen är att vidareutveckla tillverkningsprocesser för varor och tjänster.

Vi ser att de utmaningar som beskrivs i departementets underlag är relevanta och överensstämmer väl med våra egna analyser. Teknikföretagen har tagit fram en rapport som beskriver digitaliseringens betydelse för industrins förnyelse (bifogas) och som på flera punkter understryker de utmaningar som beskrivs. I rapporten föreslår vi följande åtgärder som vi anser bör adresseras i en kommande handlingsplan från regeringen:

- en fristående digitaliseringsplattform kopplad till utvalda strategiska innovationsprogram,
- en satsning för att stärka konkurrenskraften i industriföretag genom att tillgängliggöra kunskap om digitalisering samt stärka förmågan att integrera digitaliseringens möjligheter i befintliga och framtida affärer,
- att staten ser över hur IT-kunskap kan stärkas i läroplan och kursplaner både i grundskolan och i gymnasiet,
- att den högre utbildningen ska svara mot industrins behov av kompetens för digitalisering,
- förenkla utbyggnaden av robust och säker digital infrastruktur, både med fiber och mobilt.

Forskning, innovation och samverkan för nyindustrialisering

Teknikföretagen anser att staten har en mycket viktig roll vad gäller satsningar på forskning och innovation. Statliga satsningar på forskning och innovation ger förutsättningar för att kunna attrahera industrins investeringar i forskning, utveckling och övrig verksamhet till Sverige. Att förbättra förutsättningar för att öka industriella investeringar i forskning och utveckling är avgörande. De utmaningar som anges i underlaget är centrala faktorer som vi ställer oss bakom. Vi vill även lyfta fram behovet av branschöverskridande samverkan mellan företag, offentliga aktörer, akademi och institut. Incitament och former för samverkan bör utvecklas. Det handlar om fortsatt satsning på strategiska

innovationsprogram, samverkansmiljöer för experiment som inkluderar såväl test- och demonstrationsanläggningar som innovationsupphandling. Vi har utvecklat vår syn på vilka satsningar som behövs på forskning och innovation i vårt underlag inför den kommande forsknings- och innovationspolitiska propositionen (bifogas).

Att samla industrin kring samhällsutmaningar såsom transport, miljö och hälsa har särskilt stor potential att generera internationellt konkurrenskraftiga innovationer. Staten kan spela en viktig roll i svensk industris samverkan kring stora utmaningar. Fokuserade satsningar inom forskningsinstitut och innovationsstöd skulle kunna få en avgörande effekt på det svenska innovationssystemets konkurrenskraft. Det behövs därför storskaliga, neutrala spelplaner, så kallade fullskaleförsök, testbäddar, demonstratorer eller piloter, där företagen kan utveckla sina produkter och tjänster i ett större, komplext sammanhang. Staten har genom sina forskningsinstitut redan aktörer till sitt förfogande lämpade att utveckla, leda och förvalta sådana infrastrukturer.

Teknikföretagen föreslår en samlad nationell satsning, med de relevanta strategiska innovationsprogrammen och forskningsinstituten som bas, för att koordinera nya insatser samt underlätta utbyte av kunskap och erfarenheter och att ny kunskap genereras på ett effektivt sätt. I satsningen bör även ingå att möjliggöra gemensamma testbäddar och demonstratorer för att hitta nya sätt att utveckla lösningar samt förbättra befintliga applikationer. Nya samarbetsformer ska kunna utformas där industri, akademi och institut kan experimentera och demonstrera ny teknik samt testa ny kunskap på ett systematiskt sätt med en kritisk massa av användare.

Kunskap och kompetens

Teknikföretagen delar näringsdepartementets syn på att kunskap och kompetens blir alltmer avgörande för företagets konkurrenskraft. Teknikföretagen anser att en internationellt konkurrenskraftig industri behöver ett ständigt inflöde av ny kunskap och kompetens, exempelvis i form av nyutbildade personer och fortbildning av medarbetare. Detta förutsätter utbildningsanordnare med både en lokal närvaro och en stark forskningsanknytning inom sitt utbildningsområde.

Vi ser ett problem i att ungdomars val av utbildning inte alltid stämmer överens med industrins kompetensbehov. En utvecklad samverkan mellan företag och utbildningsanordnare genom hela utbildningssystemet vill vi lyfta fram som en avgörande faktor för att skapa förutsättningar för en fungerande kompetensförsörjning. Vi ser även ett behov av att utbildningarna inkluderar praktiska inslag som kombineras med teoretiska för att ge förståelse för sammanhang och helhet.

Matchningen mellan industrins arbetskraftsbehov och antalet som fått examen via industritekniskt programmet med flera kommer inte under överskådlig tid att komma i balans. Istället kommer utbildade via yrkesvux/komvux och validering av nyanländas kompetens att stå för en stor del av kompetensförsörjningen.

Teknikföretagen anser att en utmaning som regeringen bör adressera utgörs av den stora migrationsvägen och hur svensk industri på bästa sätt kan ta tillvara den kompetens som de nyanlända besitter. Ett mål bör vara att ge goda förutsättningar för nyanlända till Sverige att snabbt komma i arbete. Utbildningar och yrkeserfarenhet måste valideras snabbt och möjlighet till kompletteringar och praktik måste finnas på plats.

Resurseffektivitet

Effektiv resursanvändning och miljöhänsyn är svenska styrkeområden. Industristrategin bör fokusera på att underlätta för svenska företag att bedriva en hållbar verksamhet i Sverige och att svenska resurseffektiva lösningar ökar på den globala marknaden. För att fortsatt utveckla denna styrka i ett globalt perspektiv krävs satsningar som gör stor miljönytta ur ett livscykelperspektiv.

Staten bör också säkerställa att regelverken underlättar för företagen att producera resurseffektivt och miljövänligt. Detsamma gäller utveckling och introduktion på marknaden av nya produkter. En del i detta är att ha en effektiv dialog med berört näringsliv i policyfrågor rörande miljö såväl på hemmaplan som inför internationella förhandlingar. Sverige bör prioritera internationellt samarbete framför nationella särkrav och där det är möjligt bör globala standarder användas.

Det behövs nya eller fortsatta satsningar på forskning och politik som stöttar företagen i att utveckla sin hållbarhet. Utvecklingen av dessa satsningar måste ske i bred samverkan med företag och akademi. Som exempel kan staten istället för att lagstifta om materialåtervinning satsa på forskning som underlättar för företag att återvinna och använda återvunnet material. Det skulle bidra till en hållbar råvaruförsörjning. Ett annat exempel är innovationsupphandling som kan bidra till ökad användning av resurseffektiv teknik.

För företagen är utveckling av nya affärsmodeller som främjar miljönytta med bibehållen affärsnytta en viktig utmaning. Staten kan stötta genom att satsa på forskning inom ekonomi och beteendevetenskap länkat till ny miljöeffektiv teknik.

Arbetet framåt

I framtida handlingsplaner bör medel och prioriteringar anges för att möta den vision och mål som definieras i strategin. Det är angeläget att relevanta myndigheter får tydliga uppdrag och förutsättningar att genomföra handlingsplanerna. Fokus måste vara att möta industriella behov, utmaningar och styrkeområden.

Vi deltar gärna i en fortsatt dialog om hur förutsättningarna för industriell verksamhet kan stärkas i Sverige.

Med vänlig hälsning

Teknikföretagen

Eva Wigren
Chef industriell utveckling